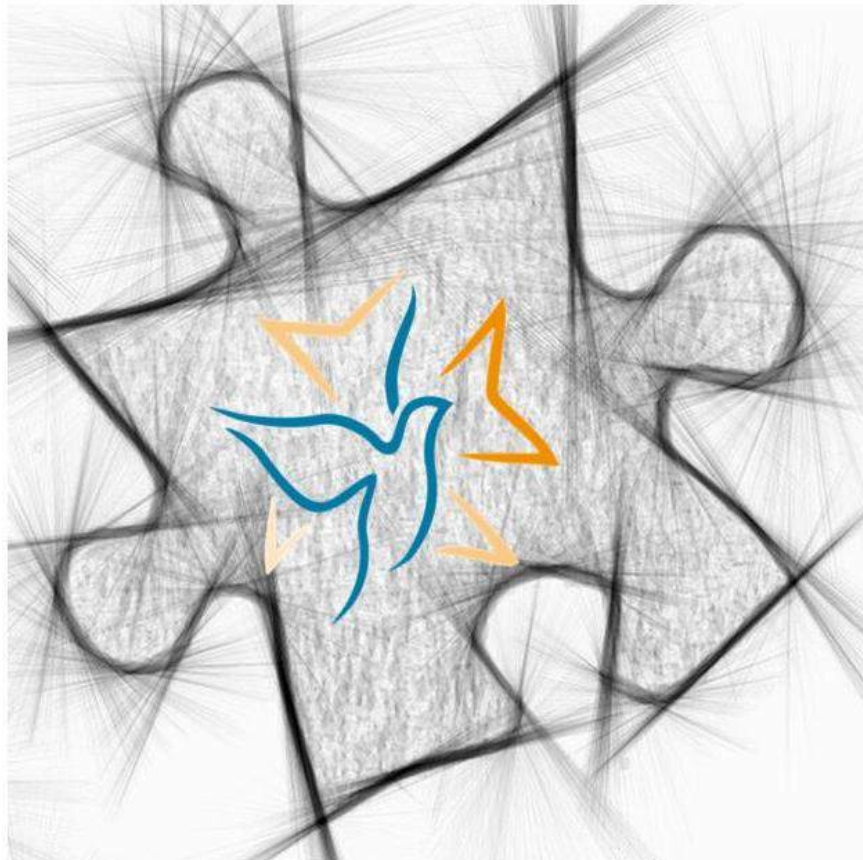

Rea

Geloofsgemeenschappen en herstelgericht pastoraat

INHOUD

Inleiding.....	3
De rol van geloofsgemeenschappen	4
Good practices	5
Visie.....	6
Justitie	6
Hoe te beginnen?.....	8
Gesprekskringen	9
Aandacht voor familie en vrienden.....	10
Actie aan de poort- dag van de bezoeker	10
Vrijwilligers toerusten	12
terugkeer in de maatschappij.....	13
Facebook groep REA	14
Links:	15
Bijlage 1.....	16

INLEIDING

Deze brochure is ontstaan binnen het proponentchap voor de VPKB (Verenigde Protestantse Kerk in België) om een plan uit te werken rond re-intergratie van ex-gedetineerden. De gedachte ging in eerste instantie uit naar de start van een groep vrijwilligers rond ex-gedetineerden binnen een netwerk van geloofsgemeenschappen. Hiervoor is het echter nodig dat geloofsgemeenschappen voeling krijgen voor het gevangenispastoraat in het algemeen en weten wat er in de gevangenis leeft. In de eerste plaats omdat er een oproep uit de Bijbel aan vooraf gaat (Hebr 13:3 Gedenk de gevangenen, Matt 25:36 Ik zat in gevangenis en gij zijt tot mij gekomen). Maar ook vanwege de maatschappelijke vraag.

Elfduizend mannen en vrouwen zitten opgesloten in Belgische gevangenissen. Dat er op misdrijven een gerechtelijke straf volgt, is één zaak. Maar dat die straf voor vele gedetineerden de weg naar herstel en terugkeer voorgoed afsluit, is een andere, kwalijker zaak: voor de man, de vrouw in kwestie, voor onze samenleving

Deze brochure dient om geloofsgemeenschappen handvatten te bieden om gevangenispastoraat aandacht te geven. U zult zien dat er veel over samenwerking met andere organisaties al dan niet van christelijke origine wordt gesproken. Dit heeft vooral te maken met de haalbaarheid. Kleine gemeenschappen kunnen het beste aansluiten bij initiatieven die al bezig zijn. Met weinig middelen en tijd kan men op die manier present zijn. Het blijft dan uiteraard wel de uitdaging om de inzet van vrijwilligers te verbinden aan het gemeentelven: door aandacht in de kerkbrief of in de viering.

De brochure is onder constructie, bemerkingen, aanvullingen zijn van harte welkom.

Vragen om mee te beginnen:

Wilt u in uw gemeente wel eens aandacht besteden aan detentie en gevangenen?

Heeft uw geloofsgemeenschap ervaring met gevangenispastoraat?

Heeft de plaatselijke gemeente waar u kerk staat een Penitente Inrichting?

Heeft u contact met gevangenis aalmoezeniers of consultants?

Mocht u één van deze vragen met ja beantwoorden, dan bevat deze handleiding mogelijk nuttige informatie.

In België zijn vanuit de overheid geestelijke raadslieden aangesteld in de strafinrichtingen. De overheid geeft zo de ruimte aan het recht van elke gedetineerde op vrijheid van geloofsbeleving. Deze zorg is veelal gedelegeerd aan **pastoraalwerkers, aalmoezeniers** en consulenten. Het is een zegen als raadslieden zich gedragen mogen weten door hun (kerkelijke) achterban. De kans bestaat immers als deze verbindingen ontbreken met de geloofsgemeenschap dat raadslieden geïsoleerd raken.

Ook vanuit het oogpunt van **herstelgerichte detentie** kunnen geloofsgemeenschappen een rol spelen. Verzoening en vergeving zijn bij uitstek waarden die behoren bij het terrein van geloven en zingeving. De straf moet uiteindelijk toch ook de de terugkeer naar de maatschappij ten goede komen.¹

Vergeving en verzoening kunnen echter niet worden ingeprent, opgelegd of afgedwongen. Dergelijke waarden gebeuren tussen mensen, in authentieke situaties. Toch mogen deze waarden ook niet worden afgeschaft. Dit doen betekent een noodzakelijk verlies aan perspectief. De “misdadiger” blijft dan gefixeerd in het kwaad als ultieme betekenis van hun bestaan. Juist van kerken mag worden verwacht dat zij de betekenis van opnieuw beginnen (vergeving) daadwerkelijk vormgeven.

Gespecialiseerde vrijwilligers binnen kerken als het gaat om re-intergratie van ex-gedetineerden, is niet nieuw. In Engeland heeft men al langer ervaring en in Nederland bestaat de stichting Kerken met Stip en Gevangenzorg. De laatste is een organisatie van kerkelijk vrijwilligers die begaan zijn met het lot van gevangenen, waaronder familie­zorg alsook zorg voor (ex)-gedetineerden. Kerken met Stip is een netwerk van geloofsgemeenschappen die ex-gedetineerden een thuis voor de ziel bieden.

Betrouwbaarheid is een groot goed. Voor de ex-gedetineerden zijn werk, een partner en een huis van heel belangrijk om met goed gevolg terug te keren naar de maatschappij. Wonen, werken, **relaties en zingeving** zijn dan ook vaak de vier pijlers bij re-intergratie. Vooral bij de laatste twee komen ook geloofsgemeenschappen, naast vrijetijdsbeleving in het vizier. Deze netwerken kunnen het isolement doorbreken en geven zin aan het leven. Het netwerk is tijdens de jaren van gevangenschap vaak afgebrokkeld. Een netwerk van relaties draagt bij om het uit te houden in de maatschappij. Het gegeven dat de gemeenschap van gelovigen blijft bestaan, maakt deel uit van de betrouwbaarheid.

¹ J. Debroux, *En Jezus schreef in het zand. Een christelijke kijk op vrijheidsberoving en strafbeleid*. Commissie Rechtvaardigheid en Vrede, 1997, 76.

Het komt voor dat gemeenteleden te maken krijgen met detentie. Dit kan vragen oproepen. Hiervoor kan het raadzaam zijn om contact op te nemen en advies te vragen. De behandeling van deze vragen, vallen buiten deze brochure.

Good practices

Voor deze handleiding kunnen we uiteraard gebruik maken de verschillende brochures die in Nederland zijn samengesteld. De situatie van de Nederlandse kerken en het gevangenisbestuur is toch een andere. Om te beginnen zijn in België de gemeenschappen kleiner, en ook behoren de protestantse kerken in België tot een geloofsminderheid en zijn er al initiatieven ontstaan door toe doen van onze R.K collega's.

De ervaring die tijdens het proponentchap is opgedaan is verwerkt in deze brochure. Mechelen, Gent en Dendermonde, werden in België als pilotplaatsen gekozen, vanwege de aanwezigheid van een penitentiaire inrichting en de interesse vanuit de gemeentes voor dit project. De protestantse gemeentes in deze steden hadden elk een andere voorgeschiedenis met het gevangenisbestuur. Zo was er in Gent al voorwerk gedaan en was ten minste één kerkelijke gemeente verbonden met het gevangenisbestuur. De VPKB gemeentes in Dendermonde en Mechelen kende wel een voorgeschiedenis maar door verschillende omstandigheden was de verbinding met het gevangenisbestuur stop gezet of verbroken.

Ook de Protestantse Kerk van Brussel moet genoemd worden. Ook die gemeente heeft door het aalmoezenierswerk van de predikante een verbinding met het gevangenisbestuur. In deze gemeente denkt men na om Kerk met Stip te worden.

Het is nochtans essentieel dat burgers weten wat er achter de gevangensmuren gebeurt. De wederkerigheid van de gevangenen komt immers op een dag vrij. Dan staan ze achter ons aan de straat, komen ze naast ons wonen, worden onze collega. Hoe willen we dat ze vrij komen? Wat voor impact heeft dat op onze samenleving? Geradicaliseerd? Worden ze omkaderd tegen hervatting? Krijgen ze een kans om hun leven opnieuw op te bouwen en te re-integreren?

Justitie

STRAFRECHT ²			HERSTELRECHT		
WIE HEEFT HET GEDAAN?	WELKE WET IS OVERTREDEN?	WELKE STRAF MOET WORDEN ONDERGAAN?	WIE ZIJN ERBIJ BETROKKEN?	WELK LEED IS VEROORZAAKT?	HOE KAN DAT HERSTELD WORDEN?

Er beweegt het een en ander binnen justitie. In 1996 werd herstelrecht opgenomen als extra doelstelling bij de vrijheidsstraf. Deze doelstelling houdt in dat de gestrafte oog kan en moet krijgen voor de schade die aangericht is. Het herstelrecht zou het slachtoffer in beeld moeten brengen als ook een re-integratie in de maatschappij moeten bevorderen. Het justitiepastoraat is vanuit de opdracht zielzorg, herstelgericht pastoraat neemt niet alleen de deze pastorale zorg op, maar ook komen tot herstel van de relatie tussen de gedetineerde en de samenleving en indien mogelijk inclusief het herstel met het slachtoffer(s). Niet alleen door herstelgerichte activiteiten in de gevangenis maar ook daarna. Herstelrecht heeft nog maar mondjes maat een plaats binnen het gevangeniswezen. Ondanks de basiswet van 2005 op het gevangeniswezen, bleef de praktijk van herstelrecht op enkele mooie initiatieven steken bij het schrijven van mooie intenties. Het regime in de gevangenisinstituten is nu eenmaal gebaseerd op de 4 tot 5% van de populatie waarvoor extra zware beveiligingsmaatregelen nodig zijn. De andere 95% procent van de gevangenisbevolking ondergaat hetzelfde lot. Een organisatie als Moderator (vroegere Suggnomé), een organisatie die bemiddelt tussen slachtoffer en dader, blijft dan ook onderbelicht binnen de gevangenis.

Intussen lijkt het er een omslag gaande, mondjes maat maar des al niet te min. Tot nu toe zijn er enkel open regimes voor mannen. Ook zullen er open regimes voor vrouwen komen. Ook is er geld vrijgemaakt voor 100 bedden in zogenaamde transitiehuizen, een soort exodushuizen. Deze kleinschalige huizen zouden veel planmatiger kunnen inzetten op re-integratie in de maatschappij.

Deze hoopvolle tendensen staan in contrast met de verandering in het strafklimaat. Strafrecht is deel geworden van een risicomanagement. Strafrecht wil ook steeds meer inzetten op preventie, doelmatigheid (economische of veiligheid). Dit betekent dat de eis voor rechtvaardigheid op de achtergrond komt.³ De overheid lijkt daarmee steeds vaker de kant voor het slachtoffer te kiezen. Samenleving en overheid willen zich indekken tegen

² Overgenomen uit de brochure: Geloof in Herstel. Handboek voor vrijwilligers van Gevangenzorg Nederland.

³ R. Van Eijk, "De wet naleven of luisteren naar de boodschap", in T. de Wit, E. Jonker (red.), Van kwaad verhalen. Context en praktijk van het justitiepastoraat, 2010, Tilburg/Kampen, 5-24, 16 e.v.

mogelijke veiligheidsrisico's. Concreet betekent dit dat er langere straffen worden uitgesproken en er strengere voorwaarden gegeven worden. De samenleving vergeet echter dat een ieder een keer strafrechtelijk vervolgd kan worden en dus aansprakelijk kan worden gehouden. Een tweede resultaat is dat de dader steeds vaker gezien wordt als patiënt en (gedeeltelijk) de verantwoordelijkheid wordt ontnomen. Anderen beslissen dan of iemand weer maatschappelijk veilig is. "Strafrecht wordt nu steeds meer een instrument waarbij het gaat om het beheren van autonome individuen die een veiligheidsrisico zijn. Strafrecht wordt risicobeheersing."

BIJBELSE NOTITIES

Het hoeft niet te verwonderen dat het herstelrecht veel meer aansluit bij de Bijbelseboodschap. Het herstellen van verbroken relaties, een nieuw begin, bescherming, strijd voor recht en rechtvaardigheid. Liefde en recht zijn geen tegenstellingen in de Bijbel, ze horen bij elkaar. We komen in de Bijbel recht en liefde/solidariteit tegen voor slachtoffers en daders. Gerechtigheid heeft alles te maken met speciale zorg voor de kwetsbaren. Straffen is in de Bijbel een relationeel begrip en ook de misdadiger blijft medemens. In het verhaal van Kain en Abel, spreekt God Kain aan op zijn daden en geeft hem een merkteken mee. Vaak wordt dit merkteken gezien als vloek, maar je kunt het ook zien als bescherming. Een teken dat hij zijn leven lang zal dragen en hem herinnert. Een teken dat de mogelijkheid biedt om te herinneren en door die herinnering zijn straf te dragen. Kain kan zo oud worden, kinderen krijgen.

De God van de Bijbel wil hoop en perspectief bieden, de straf die God oplegt is niet gericht op preventie maar op herstel van de relaties, waarbij de mens zijn verantwoordelijkheid behoudt. God waarschuwt, maar laat de vrijheid over aan de mens. De God van de Bijbel is een God van barmhartigheid en rechtvaardigheid niet van doelmatigheid.⁴ Het is een God van overgave, niet van controle.

Bijbels gezien draagt ieder mens schuld, dit hoort nu eenmaal bij het leven. Persoonlijke maar ook bovenpersoonlijke schuld, schuld die door de eeuwen is opgebouwd; denk maar aan de schuld ten aanzien van de kolonisatie; de schuld vanwege de holocaust. Schuld is echter geen doem, geen noodlot als men zich er verantwoordelijk voor weet en erna gedraagt. Levende vanuit vergeving die gratis en voor niets is. Hier zie ik dan ook een belangrijke taak voor geloofsgemeenschappen en de vrijwilligers. Zij zijn het toonbeeld, van die vergeving. Gratis en voor niet geven zij handen en voeten aan de gedachte dat er streep onder getrokken wordt; dat er toekomst mogelijk is.⁵

⁴ R. Van Eijk, "De wet naleven of luisteren naar de boodschap", 22.

⁵ Met Ruud Ganzevoort wil ik stellen dat het schenken van vergeving geen plicht is voor het slachtoffer. Het slachtoffer vergeeft al zodra z/hij afziet van wraak.

Er is een tijd om te scheuren. Er is een tijd om dicht te naaien."

Een jongeman komt na de voorgeschreven rouwperiode van een week bij de Rabbi. Zijn gewaad is gescheurd.

Hij vraagt aan hem:

"Kan ik dit gewaad, - ik heb geen ander- dicht naaien en dan weer gebruiken?"

De rabbi antwoordt hem:

"Ja, dat mag je, maar bedenk,

als je het kledingstuk repareert en probeert te herstellen,

dat je dan de scheuren en rafels niet onzichtbaar mag maken, want het zou lijken alsof het nooit was gebeurd."

Na een week komt de jonge man terug, met zijn kledingstuk. Gerepareerd.

Hij vraagt aan de rabbi:

"Kan ik dit kledingstuk aan iemand anders overdoen, ruilen of verkopen?"

De rabbi antwoordt hem:

"Nee, dat kan niet.

Het scheuren en repareren van ons leven

Is aan ons en van ons. Anderen kunnen het niet dragen." (Talmoedisch Verhaal)

HOE TE BEGINNEN?

Voeling krijgen met

Het is belangrijk dat de gemeente **voeling krijgt met de mensen binnen de gevangenis**. Ook in catechese momenten en via prediking kan ruimte gemaakt worden om dit onderwerp bespreekbaar te maken. Aalmoezeniers en consulenten zijn vaak bereid om informatie te geven over het leven binnen in de gevangenis en ze kunnen een antwoord geven op de noden die er in een bepaalde inrichting zijn. Elke gemeente is anders. Belangrijk is contact te zoeken met de plaatselijke aalmoezenier en zien wat er mogelijk is, wenselijk is en hoe de gemeente ingezet kan worden. Zo kunnen gemeenteleden het werk steunen door gebed, het geven van kaartjes, postzegels, kalenders.

Verbondenheid

De ervaring leert dat de verbondenheid verder kan gaan leven, als er eenmaal contacten zijn. Het is goed om de informatie te blijven geven bijvoorbeeld door regelmatig bericht in de kerkbrief, of op facebookpagina. Uiteraard gaat het hier niet om het delen van gevoelige informatie. Zoals er geen materiële zaken binnen of buiten mogen gaan, zo geldt dat ook voor informatie over de gevangenen. Maar er is wel algemene informatie te delen.

Interlevensbeschouwelijk werken

Ook als er niet direct een aalmoezenier of consulent uit de eigen kring beschikbaar is dan is het ook een mogelijkheid om het thema van gevangenispastoraat bespreekbaar te maken binnen de oecumenische of interlevensbeschouwelijke contacten. Of door bijvoorbeeld een aanbod van Vormingsplusorganisaties zoals *Random Prison* in Mechelen. Ook *Bond zonder Naam* biedt mogelijkheden aan om een bezoek te brengen.

De verbondenheid kan verder gaan: vrijwilligers kunnen meewerken aan de vieringen incidenteel of op regelmatige basis. Vooral Kerst en Paasvieringen willen zich hiervoor goed lenen: met een koor of als muzikant worden de vieringen extra feestelijk. Ook Bijbelgroepen of gesprekskringen bestaan in de gevangenis en ook hieraan kan meegewerkt worden.

GESPREKSKRINGEN

Gesprekskringen worden bijvoorbeeld georganiseerd door:

- *Tralies uit de weg* - dit zijn een reeks gespreksavonden tussen een aantal vrijwilligers van buiten (5) en een aantal gedetineerden (5 à 7). Zij vormen samen - onder leiding van een gespreksleider en in aanwezigheid van een aalmoezenier - één gespreksgroep. Het project is beperkt in tijd, 6 opeenvolgende weken lang. De gesprekken gaan door in een afzonderlijke ruimte binnen de gevangenis. Het enige dat gevraagd wordt is dat de vrijwilliger die 6 avonden aanwezig bent. Het belangrijkste is je open en luisterende houding, en je bereidheid ook iets van jezelf te delen.

- *Babbelonië over de muren* In sommige steden worden soortgelijke gesprekskringen georganiseerd door Vormingsplus. Deze groepen zijn seculier pluralistisch van aard.

<http://traliesuitdeweg.weebly.com/>

<https://www.bzn.be/nl/kansen-creeren/212418/gevangenenwerking/gevangenisbezoek>

Laat gemeenteleden over hun ervaringen iets schrijven in de kerkbrief of tijdens een viering, bijvoorbeeld door een voorbede te formuleren. Uiteraard ook hier moet gelden dat de privacy van de gedetineerde verzekerd is. Zeker de vrijwilligers die eens mee de gevangenis in gaan en in contact komen met gevangenen, willen hun ervaringen vertellen. Voorzie hiervoor tijd en ruimte.

Vital Borkelmans: 'Je kind in de cel zien, dat is dodelijk'

AANDACHT VOOR FAMILIE EN VRIENDEN

De aandacht voor de situatie van de gedetineerden in de gevangenis is één aspect. Door de gevangenschap komen er ook extra zorgen en vragen bij familieleden. De achtergebleven ouder valt in velen gevallen terug op één inkomen of moet nu (opnieuw) werk gaan zoeken. Ook de opvang van de kinderen wordt moeilijker. En natuurlijk zijn er de vragen rond schulden, opvoeding. Ook de relatie zelf komt onder druk te staan. De omgeving weet niet altijd wat er speelt en de familieleden krijgen al snel het gevoel er alleen voor te staan. Het gezin raakt soms letterlijk in een isolement. Het CAW/JWW heeft een speciale taak om familieleden en vrienden van informatie te voorzien en mogelijk begeleiding te bieden. Het is altijd belangrijk familieleden op deze dienstverlening te wijzen, want vaak zijn zij niet op de hoogte van het bestaan van deze dienstverlening.

Thuisfront

Vanuit het initiatief van *Tralies uit de weg*, is er ook *Thuisfront* gestart. Thuisfront kent een website waar familieleden elkaar kunnen informeren. Thuisfront is gegroeid vanuit een samenwerkingsverband tussen R.K. gevangenisbezoekers en mensen buiten de gevangensmuren die familieleden van gedetineerden willen steunen in de moeilijke periode die ze doormaken. De bekommernis van het thuisfront is dat mensen elkaar kunnen helpen wanneer zij een partner, ex-partner, ouder, zoon, dochter, familielid, vriend(in), kennis in de gevangenis hebben. Zo kunnen mensen uit hun isolement treden om een antwoord te vinden op hun zorgen en vragen. Thuisfront werkt onafhankelijk van het gevangenisstelsel, de justitiële overheid of de hulpverleningssector. Het is een initiatief dat door vrijwilligers wordt gedragen. Het is een elektronisch medium waardoor mensen elkaar op anonieme wijze kunnen ontmoeten. Het beheer van de site biedt als het ware gespreksruimte aan.

ACTIE AAN DE POORT- DAG VAN DE BEZOEKER

Naast dit forum bestaat de zogenaamde 'actie aan de poort'. Deze actie wil bezoekers en dus met name familieleden en vrienden die bij gedetineerden op bezoek komen, een hart onder de riem steken met een kopje koffie, thee, een presentje en waar nodig een luisterend oor.

Deze groepen zijn interlevensbeschouwelijk samengesteld. De bezoekers hebben immers ook verschillende culturele en religieuze achtergronden. In Brugge, Ieper, Hasselt en Mechelen zijn er al zulke acties geweest. Vaak gaan vrijwilligers hieraan mee doen na een sessie van *tralies uit de weg*, dit is echter niet noodzakelijk.

In Mechelen hebben de twee protestantse gemeenten meegedaan.

In Gent werd in 2017 een actie georganiseerd worden onder de naam: *Dag van de bezoeker*.

De actie bestaat vooral uit presentie. De aanwezigheid van vrijwilligers aan de poort van de gevangenis is op zich al een belangrijk signaal aan de bezoekers dat zij niet vergeten worden. Daarom is van groot belang dat vooral vrijwilligers zich hiervoor inzetten en de aalmoezeniers/consulenten op de achtergrond blijven.

Aalmoezeniers en consulenten kunnen deze actie ondersteunen door het aanvragen van de toestemming bij directie, door de gedetineerden en het personeel op de hoogte te brengen en door informatie te geven over de betreffende instelling.

Als vrijwilligers nog geen enkele ervaring hebben opgedaan met het gevangeniswezen, is het aan te raden hen vooraf te informeren over de bedoeling van de actie of van activiteiten en hen te voorzien van achtergrond informatie. De vrijwilligers komen immers in aanraking met een andere wereld. De wereld van justitie kent specifieke begrippen en tijdrovende procedures. Vrijwilligers komen hier in meer of mindere mate mee in aanraking. Ook zij dienen zich afhankelijk van de activiteit aan voorschriften en regels te houden. Gevangenisdirecteurs zijn eerder geneigd om toestemming te geven indien men er zeker van is dat vrijwilligers goed begeleid worden.

Een van de belangrijkste vaardigheden voor vrijwilligers in de gevangenis is dan ook een respectvolle houding en alert zijn op privacy en de veiligheid van zichzelf en de ander. Daarbij kunnen ook vaardigheden nodig zijn als: een goede communicatie en een persoonlijke stabiliteit.

Naast een verplicht informatiemoment kan het raadzaam zijn om vrijwilligers een korte motivatie te schrijven.⁶

De volgende elementen zouden in een informatiemoment vervat moeten zitten:

- Wat willen we doen en wat willen we bereiken. Wat zijn daarbij onze waarden en is de manier van werken? De presentiemethode van Andries Baert is een goede methode binnen de samenwerking met andere organisaties.
- Wie zijn de mensen die de vrijwilliger ontmoet: zijn het de gevangenen of is het zijn of haar familie. Wat zijn de gevolgen van gevangenschap voor die persoon? Met welke veiligheidsprocedures wordt gevangenen en bezoekers geconfronteerd?
- Wat is de positie van de vrijwilliger?
- Hoe verloopt het contact?
- Wat te doen bij calamiteiten?

<https://www.gevangenezorg.nl/doelgroep/vrijwilligers/training>

<http://www.kerkenmetstip.nl/>

<http://www.toreachit.nl/Home/>

⁶ Gevangenzorg Nederland heeft een handboek waar mits enige aanpassingen uit geput kan worden om vrijwilligers toe te rusten. To Reach-it heeft in samenwerking met Kerken met Stip een handleiding voor gemeenten geschreven. Ook dit materiaal is bruikbaar.

Wonen, werken, relaties en zingeving zijn de vier pijlers bij re-intergratie.

Vooraf bij de laatste twee komen ook geloofsgemeenschappen, naast vrijetijdsbeleving in het vizier. De kerkgemeente wordt present gesteld in de gevangenis door de aanwezigheid van aalmoezeniers en vrijwilligers.

Ook op weg naar buiten kunnen vrijwilligers een rol spelen. Daarvoor is het van belang om dit contact al in de gevangenis te leggen. Dit kan bijvoorbeeld doordat vrijwilligers vaste bezoeker worden. Hier is het van groot belang deze vrijwilligers toe te rusten. Dit kan bijvoorbeeld door gebruik te maken van de instanties die ook niet kerkelijke vrijwillige bezoekers begeleiden, in sommige inrichtingen zorgen interne instantie voor opleiding, andere organisaties leiden buddy's op zoals Lus vzw, of Armentekort vzw.

Kerken zouden ook aandacht kunnen hebben voor de detentiehuisen en/of transitiehuisen. Protestantse Sociale Centra bieden vaak al beperkte huisvesting voor ex-gedetineerden. In Gent (Rewind) en West-Vlaanderen (Uit-stap) wordt gekeken naar transitie- of exodushuizen. Dit zijn huizen die nog binnen de gevangenschap vallen, maar veel meer gericht zijn op de terugkeer in de maatschappij.

Ook als kerken geen vrijwilligers of tijd beschikbaar hebben, kunnen ze wel een belangrijk signaal afgeven door deze vormen van herstelgericht strafrecht te promoten en een warm hart toe te dragen.

Huizen on tour gaat in 2017 door het hele land heen om deze projecten onder de aandacht te brengen.

Een aantal gedetineerden ontdekken tijdens hun gevangenschap (opnieuw) de waarde van geloven en de waarde van een geloofsgemeenschap. Jammer genoeg vinden ze na hun straf zelden aansluiting bij een kerk. En dat terwijl deze mannen en vrouwen in hun detentie wekelijks de vieringen meemaakten.⁷ De zondagse eredienst is vaak een te hoge drempel. Niet alleen verloopt de eredienst in de gevangenis minder formeel, er is ook de angst om bekeken te worden. De onbekendheid en de vrees herkend te worden, doet velen afhaken. De weg naar een gemeenschap verloopt vaak via de band die er al is in gevangenschap. Het helpt indien iemand als het ware met hen meegaat die ze kennen. Eerst misschien naar een doordeweekse activiteit, of gewoon laten binnen komen bij het koffiedrinken.

Het zou goed zijn mocht er telefoonnummer zijn waar mannen en vrouwen die buiten komen naar toe kunnen bellen, waardoor ze contact kunnen leggen met de

⁷ uit kerken met stip brochure voor kerken

kerkgemeenschap of de vrijwilliger. Het is immers niet toegestaan om privé-adresgegevens in de gevangenis te overhandigen.

Kerken op hun beurt kunnen vragen aan kerkleden, wie van hen ex-gedetineerden kan opvangen, een vriendelijk woord, een kopje koffie, een woordje uitleg over het verloop, veel meer hoeft dat niet te zijn. Het kan van belang zijn om oog te hebben voor de voorwaarden waar de ex-gedetineerde aan verbonden is. Ook binnen het kerkengebouw moeten misschien afspraken gemaakt worden. Kerken hebben hier geen ervaring mee en gaan er over het algemeen soepel mee om.

Het zou goed zijn mocht de ervaring die er hier en daar is opgedaan met de opvang van ex-gedetineerden binnen protestantse gemeenten, uitgewisseld worden.

Effata Gent <http://www.effata.be/Project%20Voskenslaan%20-%20Nieuwsbrief%201%20-%20augustus%202015.pdf>

<http://lusvzw.be/wat-doen-we/netwerkgroepen/>

http://www.vvvg.be/media/docs/Beeldvorming%20en%20destigmatisering/2012/Projecten_2012/3.%20De%20Buddy%20als%20brug%20naar%20de%20gewone%20wereld.pdf

Project ReWind <http://www.domusmundi.be/>

<http://www.uit-stap.org/>

<http://www.dehuizen.be/concept.htm>

<http://www.csp-psc.be/nl/dienstverlening/maatschappelijke-diensten/apo>

FACEBOOK GROEP REA

Om activiteiten sneller bekend te maken, en initiatieven te delen is er een facebookpagina gestart onder de naam REA. Rea is het Hebreeuws voor 'naaste'. Deze facebookpagina wil informatie geven in eerste instantie VPKB gemeenten die werk willen maken van (na)zorg voor (ex-)gedetineerden door het delen van initiatieven en activiteiten. De pagina kent intussen een 31 volgers.

mei 2017

Eefje van der Linden

LINKS:

<http://www.kerkenmetstip.nl/>

<http://www.toreachit.nl/Home/>

<http://www.caringforexoffenders.org/>

<http://lusvzw.be/wat-doen-we/netwerkgroepen/>

http://users.skynet.be/kerk-in-gent/zingeving_labyrint.pdf

Project ReWind <http://www.domusmundi.be/>

Jan De Cock http://www.prisoninfo.org/nederlands_pagina/wiezijnwe.html

<http://traliesuitdeweg.weebly.com/> is een project dat een brug wil vormen tussen de gemeenschap buiten en binnen de muren van de gevangenen

Effata Gent <http://www.effata.be/Project%20Voskenslaan%20-%20Nieuwsbrief%201%20-%20augustus%202015.pdf>

SIPCC society for pastoral care and counselling http://www1.ekir.de/sipcc/details&akt_id=39

Uit-stap Detentie in transitie <http://www.uit-stap.org/> situeert zich in West-Vlaanderen en is vanuit Evangelische kerken geïnspireerd.

<https://www.gevangenezorg.nl/doelgroep/vrijwilligers/training>

<http://globallink.pfi.org/about> Prison Fellowship International

Sociaal cultureel werk in de gevangenis <http://derodeantraciet.be/>

<https://www.bzn.be/nl/kansen-creeren/212418/gevangenenwerking/gevangenisbezoek>

<http://www.dehuizen.be/concept.htm>

http://www.vvvgg.be/media/docs/Beeldvorming%20en%20destigmatisering/2012/Projecten_2012/3.%20De%20Buddy%20als%20brug%20naar%20de%20gewone%20wereld.pdf

<http://www.armentekort.be/buddy/>

<http://www.csp-psc.be/nl/dienstverlening/maatschappelijke-diensten/apo>

BIJLAGE 1

Stukje communicatietraining:

Hier zou onderstaand schema behulpzaam kunnen zijn. Het schema is gemaakt in de Zuidpoort, dit is een vereniging waar armen het woord nemen.

